

Beslutningsforslag nr. B 114. Fremsat den 17. februar 1998 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten

Folketinget giver sit samtykke til et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten. Det danske militære bidrag skal medvirke til at sikre Iraks efterlevelse af sine forpligtelser i henhold til FNs sikkerhedsrådsresolution 687 af 3. april 1991.

Bemærkninger til forslaget

I. Den 3. april 1991 vedtog FN's Sikkerhedsråd resolution 687 om våbenhvilen mellem Irak og Kuwait og de FN-medlemslande, der samarbejdede med Kuwait i henhold til resolution 678 af 29. november 1990. Resolution 678, som gav mandat til angrebet på Irak i 1991, bemyndigede i henhold til FN's Pagtens kapitel VII disse lande til at anvende alle nødvendige midler til at genoprette international fred og sikkerhed i området. Resolution 687 bekræfter gyldigheden af de tidligere vedtagne resolutioner om krisen, herunder resolution 678.

Resolution 687 gør våbenhvilen mellem de FN-medlemslande, der samarbejdede med Kuwait på den ene side og Irak på den anden side betinget af, at Irak lever op til en række krav, herunder om brug, udvikling og tilintetgørelse af masseødelæggelsesvåben. UNSCOM (United Nations Special Commission) blev oprettet til at gennemføre inspektioner af Iraks kapaciteter på de biologiske og kemiske områder og f.s.v.a. missiler. Endvidere gav resolutionen UNSCOM mandat til at inspicere ethvert sted, den selv måtte ønske. Endelig skulle UNSCOM assistere det internationale atomenergiagentur (IAEA) generaldirektør i dennes inspektioner af Iraks nukleare kapacitet.

Pligten for Irak til betingelsesløst at underkaste sig UNSCOMs inspektioner er formuleret på en måde, der ikke efterlader tvivl om, at en obstruktion af inspektionsvirksomheden må anses for at være en væsentlig overtrædelse af de forpligtelser, der er blevet pålagt Irak i forbindelse med våbenhvilen. Dette har Sikkerhedsrådet også - i anledning af konkrete overtrædelser - bekræftet i efterfølgende vedtagelser i Sikkerhedsrådet.

II. Overtrædelser af resolution 687 har fundet sted stort set siden resolutionens vedtagelse. I januar 1993 blev de irakiske restriktioner over for UNSCOMs fly anset for at være et væsentligt brud på resolutionens forpligtelser. Dette blev konstateret i to udtalelser fra Sikkerhedsrådets formand herom. USA, Storbritanni-

en og Frankrig gennemførte herefter den 11. januar 1993 et bombeangreb i det sydlige Irak.

UNSCOM har trods manglende irakisk samarbejdsvilje haft succes med at finde og ødelægge et stort antal kemiske våben og missiler. F.eks. har UNSCOM opdaget irakiske faciliteter til at masseproducere kemiske og biologiske våben. Efter flere års ihærdig søgen opdagede UNSCOM i 1995 faciliteter, der producerede biologiske våben. Irak har erkendt at have produceret større mængder af biologiske våben, der er ødelagte selv i mindre mængder.

I løbet af det seneste år har Irak i en lang række tilfælde lagt nye hindringer i vejen for UNSCOMs inspektioner. Dette er blevet påtalt af Sikkerhedsrådet i en række vedtagelser. UNSCOM har de seneste måneder i rapporter og udtalelser til Sikkerhedsrådet gjort rede for en række uafklarede forhold især på de biologiske og kemiske områder. Irak har fortsat med at lægge hindringer i vejen for inspektionerne. Den 23. januar 1998 erklærede UNSCOMs chef Richard Butler over for Sikkerhedsrådet, at UNSCOM under de gældende omstændigheder ikke kunne opfylde sit mandat.

III. På basis af oplysningerne om udviklingen i situationen finder regeringen, at Iraks obstruktion af UNSCOMs virke har en så grov og vedvarende karakter og udgør et så væsentligt brud på betingelserne i våbenhvilen, at det ud fra en helhedsvurdering af den lange række af allerede vedtagne resolutioner er velbegrundet, at det internationale samfund om nødvendigt svarer igen med militære magtmidler således som resolution 678 giver bemyndigelse til, såfremt det ikke viser sig muligt at tilvejebringe en forhandlingsløsning. Denne resolution bemyndiger som nævnt en række af FN's medlemslande til at gøre det fornødne med henblik på at genoprette international fred og sikkerhed i området, og resolution 687 fastslår klart, at det er en fredsbetingelse og en betingelse for våbenhvilen, at Irak ikke udvikler eller opretholder en kapacitet på masseødelæggelsesvåbenområdet, herun-

der navnlig med hensyn til kemiske og biologiske våben.

På grund af Iraks væsentlige brud på disse forpligtelser, er det nødvendigt at sikre - om fornødent med en målrettet og proportional militær aktion - at landet ikke på kort sigt kan udvikle en sådan kapacitet, og at de foreskrevne inspektioner derefter kan genoptages.

Regeringen noterer, at denne opfattelse deles af en kreds af lande, herunder navnlig FN-medlemslande, som er bemyndiget i medfør af resolution 678 til at anvende fornøden militær magt over for Irak.

IV. Danmark har i lighed med andre lande modtaget en amerikansk anmodning om støtte i form af et militært bidrag til en multinational indsats med henblik på at bidrage til at få Irak til at efterleve sine forpligtelser på masseødelæggelsesvåbenområdet i henhold til resolution 687. En række lande har tilkendegivet vilje til at indgå i en sådan indsats. Nogle har tilkendegivet at ville deltage direkte militært. Andre har tilkendegivet at ville stille militære faciliteter til rådighed. Flere lande overvejer fortsat, hvorledes de kan bidrage.

V. Regeringen finder, at det er vigtigt, at Danmark indgår i den kreds af lande, der lægger maksimalt politisk pres på Irak for at få landet til at leve op til sine forpligtelser. Dette sker bedst ved, at der i FN fortsat udfoldes ihærdige anstrengelser på at opnå en forhandlingsløsning, samt ved at man fra dansk side imødekommer den amerikanske anmodning.

VI. Danmark bidrog til det internationale samfunds indsats i konflikten med Irak i 1990-91. Siden har Danmark ydet et bidrag til gennemførelsen af resolution 687. Danmark har bl.a. deltaget i og bidraget til UNSCOM og UNIKOM (United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission), der overvåger overholdelsen af våbenhvilen på grænsen mellem Irak og Kuwait.

Regeringen finder, at et dansk bidrag til at sikre Iraks efterlevelse af FNs sikkerhedsrådsresolution 687 er i overensstemmelse med den hidtidige danske politik over for Irak og den foreliggende konflikt mellem Irak og UNSCOM. Det er vigtigt at forhindre, at Irak udvikler eller opretholder sin kapacitet på masseødelæggelsesvåbenområdet. Et dansk bidrag er derfor også i klar forlængelse af dansk politik, hvad angår begrænsning af udvikling, fremstilling og spredning af masseødelæggelsesvåben.

For at imødekomme den amerikanske anmodning om et dansk bidrag til indsatsen er det regeringens hensigt at bidrage med et C-130 fly til løsning af transportopgaver. Flyet tænkes anvendt til transport af personel og materiel til, fra og inden for Golf-området.

Regeringen vil løbende vurdere om udviklingen bør medføre justeringer i det danske bidrag. Såfremt der viser sig behov for ændringer af det danske bidrag vil regeringen forelægge dette for Folketinget.

Indsatsen vil blive koordineret med de øvrige deltagende lande.

VII. Regeringen støtter de igangværende tiltag på at finde en diplomatisk løsning på konflikten. Regeringen vil løbende holde Det Udenrigspolitiske Nævn orienteret om situationen i området.

Under henvisning til Grundlovens § 19, stk. 2, hvorefter Kongen bortset fra forsvar mod væbnet angreb på riget eller danske styrker, ikke uden Folketingets samtykke kan anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat, anmodes Folketinget om at meddele sit samtykke til et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten som beskrevet ovenfor. Det danske militære bidrag skal medvirke til at sikre Iraks efterlevelse af sine forpligtelser i henhold til FNs sikkerhedsrådsresolution 687 af 3. april 1991.

Skriftlig fremsættelse (17. februar 1998)

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten.

(Beslutningsforslag nr. B 114).

Folketinget meddeler sit samtykke til et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten. Det danske militære bidrag skal medvirke til at sikre Iraks efterlevelse af sine forpligtelser i henhold til FN's sikkerhedsrådsresolution 687 af 3. april 1991.

Danmark har modtaget en amerikansk anmodning om støtte i form af et militært bidrag til at bringe Irak til at efterleve sine forpligtelser i henhold til FN's resolutioner. Den amerikanske anmodning omhandler et skib (korvet eller ministryger) eller et fly (C-130).

Regeringen har med henblik på at imødekomme den amerikanske anmodning undersøgt Danmarks muligheder for at bidrage militært til indsatsen. Det er regeringens hensigt at bidrage med et C-130 fly til løsning af transportopgaver.

Regeringen finder, at det er vigtigt, at Danmark indgår i den kreds af lande, der lægger et maksimalt politisk pres på Irak for at få landet til at leve op til sine forpligtelser. Dette sker bedst ved, at der i FN fortsat udfoldes ihærdige anstrengelser på at opnå en forhandlingsløsning, samt ved at man fra dansk side imødekommer den amerikanske anmodning.

Et dansk bidrag til indsatsen er i klar forlængelse af dansk politik, hvad angår masseødelæggelsesvåben. Det må forhindres, at Irak udvikler eller opretholder sin kapacitet, hvad angår kemiske, biologiske og nukleare våben, samt missiler.

Sikkerhedsrådets resolution 687 om våbenhvilen efter Golfkrigen gør våbenhvilen betinget af, at Irak overholder en række krav på masseødelæggelsesvåbenområdet. FN's våbeninspektører i UNSCOM (United Nations Special Commission) har ifølge resolutionen ubegrænset adgang til at inspicere alle områder, de måtte ønske. Irak har i løbet af det seneste år systematisk i en lang række tilfælde hindret våbeninspektørerne i at udfylde deres mandat.

Resolution 687 bekræfter den fortsatte gyldighed af resolution 678 af 29. november 1991. Resolution 678, som gav mandat til angrebet på Irak i 1991, bemyndigede i henhold til FN-Pagten kapitel VII disse lande til at anvende alle nødvendige midler til at genoprette international fred og sikkerhed i området.

På basis af oplysningerne om udviklingen i situationen finder regeringen, at Iraks obstruktion af UNSCOM's virke har en så grov og vedvarende karakter og udgør så væsentligt et brud på betingelserne i våbenhvilen, at det ud fra en helhedsvurdering af den lange række af allerede vedtagne resolutioner er velbegrundet, at det internationale samfund om nødvendigt svarer igen med militære magtmidler, således som resolution 678 giver bemyndigelse til, såfremt det ikke viser sig muligt at tilvejebringe en forhandlingsløsning.

Regeringen noterer, at denne opfattelse deles af en kreds af lande.

En række lande har tilsluttet sig det amerikanske initiativ og har tilkendegivet vilje til at indgå i en multinational indsats med henblik på at bidrage til at få Irak til at leve op til resolution 687.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til beslutningsforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.